

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Súkromná základná škola, Dneperská 1, Košice
4. Názov projektu	Nielen doučovanie ale „daco vecej“
5. Kód projektu ITMS2014+	312011R043
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub učiteľov slovenského jazyka
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Jana Gičová
8. Školský polrok	II. polrok 2018/2019
9. Odkaz na webovú stránku zverejnenia písomného výstupu	www.dneperska.sk/szsprojekt2019

10.

Úvod:

Stručná anotácia

Cieľom písomného výstupu je zhodnotiť činnosť pedagogického klubu slovenského jazyka počas druhého polroka v školskom roku 2018/2019, dodržanie rámcového programu stretnutí a prijatie záverov a odporúčaní pre ďalšiu pedagogickú prax.

Kľúčové slová

Zvuková rovina jazyka a pravopis, pravopisné chyby, lexikálna rovina jazyka, morfológická rovina jazyka, testovanie T9, inovatívne metódy, interaktívne a didaktické pomôcky.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Témou písomného výstupu pedagogického klubu slovenského jazyka je zhodnotenie činnosti klubu počas druhého polroka v školskom roku 2018/2019 - porovnanie skúseností jednotlivých členov klubu, analýza inovatívnych metód , využitie interaktívnych a didaktických pomôcok v procese vyučovania slovenského jazyka a literatúry vo vybraných ročníkoch s cieľom zvýšiť vyučovacie výsledky a kompetencie žiakov na základnej škole.

Jadro:

Klub slovenského jazyka a literatúry pracoval počas celého druhého polroka školského roku 2018/2019 formou stretnutí. Jednotlivé stretnutia vychádzali z rámcového programu stretnutí a držali sa cieľa celého projektu – zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie žiakov.

Členky klubu - Mgr. Jana Gičová, Mgr. Lívia Grúsová, Mgr. Eva Šafranková Konečná a Mgr. Hana Laktičová sa pravidelne stretávali dvakrát mesačne v pondelok v kabinete výchovného poradcu mimo svojich vyučovacích hodín. V prípade kolízie s inými pracovnými povinnosťami bol termín stretnutia preložený a nahradený vhodným termínom.

Úvodné stretnutie patrilo analýze pravopisu vo vybraných ročníkoch. Pravopisná zložka prejavu žiakov patrí všeobecne medzi pomerne diskutabilné témy, hľadajú sa príčiny nedostatočného ovládania pravopisu materinského jazyka. Po skončení základnej školy odchádzajú na stredné školy žiaci s rôznou úrovňou ovládania pravopisu slovenského jazyka. Keďže medzi členmi klubu sú vyučujúci 1. aj 2. stupňa, vytvoril sa priestor na porovnanie frekvencie a druhu pravopisných chýb v jednotlivých ročníkoch. Po vzájomnej diskusii sa členovia zhodli na tom, že vysokú frekvenciu chýb zaznamenávajú pri vybraných slovách, vo 4. ročníku ešte stále nie sú tieto slová dostatočne zafixované, v 8. ročníku už žiaci dostatočne vybrané slová neovládajú (pravdepodobne z dôvodu „nabaľovania“ ďalších vedomostí z oblasti pravopisu). K ďalším kritériám nedostatočného ovládania pravopisu patrí určite výrazne nižší záujem o čítanie kníh, takže vizuálne fixovanie správneho písania slov je podstatne znížené. Okrem toho v dnešnej dobe, najmä vďaka rôznym komunikačným technológiám, dochádza pri komunikácii detí k rôznym skratkám a slangovým výrazom, ktoré majú niekedy veľmi málo spoločného so spisovnou slovenčinou.

Podľa rámcového programu stretnutí sa členky venovali – v rámci zvukovej roviny a pravopisu- základným interpunkčným znamienkam, ktoré používajú žiaci už od prvého ročníka. Keďže sa s nimi priebežne zoznamujú najskôr pri čítaní a postupne ich využívajú

v písomnom prejave, mali by už žiaci na 1. stupni ovládať používanie týchto znamienok: bodka, otáznik, výkričník, čiarka, bodkočiarka, dvojbodka, úvodzovky, pomlčka, spojovník, tri bodky.

K tejto problematike sa vyjadrila vyučujúca 1. stupňa, ktorá upozornila, že žiaci 4. ročníka majú často problém správne použiť viacero interpunkčných znamienok vo vete. Mnoho žiakov sa zameriava na iný pravopisný jav a interpunkčné znamienka sú v rámci ich pozornosti na poslednom mieste. Okrem toho pripomenula, že žiaci sa nielen na hodinách slovenského jazyka a čítania sa stretávajú s interpunkčnými znamienkami. Aj na iných predmetoch pracujú s vecnými textami a tieto znamienka vnímajú ako súčasť textu. Ale pri zápise sa bežne objavujú chyby, ktoré sa týkajú hlavne vynechávania interpunkčných znamienok. Dodala, že mladší žiaci často vynechávajú interpunkčné znamienka z nepozornosti, nie z nevedomosti.

Na tento príspevok reagovali aj ďalšie členky. Keďže pracujú so žiakmi vo vyšších ročníkoch, porovnali si svoje skúsenosti o správnom alebo nesprávnom používaní interpunkčných znamienok. Po vzájomnej diskusii sa zhodli na tom, že vo vybraných ročníkoch sa tiež opakujú chyby z nepozornosti, ale aj nesprávne využívanie interpunkčných znamienok. Medzi tie najčastejšie vyučujúce slovenského jazyka a literatúry uviedli: neoddeľovanie oslovenia čiarkami, neoddeľovanie slova prosím vo vete, nesprávne používanie spojovníka a pomlčky, resp. ich nerozlišovanie. Keďže dnešná generácia žiakov využíva pri svojom štúdiu aktívne počítač, pri tvorbe referátov, projektov a prezentácií aj z iných predmetov, žiaci robia často chyby aj pri grafickej úprave týchto textov. Preto je určite dôležité upozorňovať žiakov nielen na hodinách slovenského jazyka a literatúry – po bodke, čiarku, bodkočiarku, dvojbodku sa vyžaduje písanie medzery. Rovnako je treba dávať medzeru po bodke aj pri uvádzaní dátumu, v skratkách typu spol. s. r. o, t. č. a pod. No a samozrejme, existujú v slovenčine situácie, v ktorých nie je potrebné dávať medzeru – pri používaní zátvoriek alebo lomky.

Všetky členky sa zhodli, že najväčším problémom vo vybraných ročníkoch je písanie úvodzoviek, teda zápisu priamej reči. Na hodinách čítania aj literatúry žiaci rozlišujú priamu reč, dokážu pracovať s hlasom pri čítaní textu, ale pri písomnom prejave urobia veľmi veľa chýb. Priama reč a uvádzacie vety sa im často spájajú o jedného celku a podľa toho aj používajú jednotlivé interpunkčné znamienka.

V rámci zvukovej roviny a pravopisu si členky klubu porovnali úroveň prozodických vlastností, ktorú ovládajú žiaci vo vybraných ročníkoch. Žiaci na nižšom stupni základnej

školy sa stretávajú s prozodickými vlastnosťami ako s intonáciou, teda s prostriedkami reči, ktoré sa prejavujú modulovaním (úpravou) reči prostredníctvom časovej, silovej alebo tónovej modulácie hlasu. S časovou moduláciou sa priebežne zoznamujú pri osvojovaní si jednotlivých hlások abecedy. Pri spájaní slov do viet im vyučujúci vysvetlia význam pauzy. Tempo – rýchlosť reči majú žiaci na začiatku samostatného čítania nižšiu a postupne sa zvyšuje. Melódiu vety si postupne osvojujú pri písaní a rozlišovaní viet podľa obsahu (aj podľa interpunkčných znamienok na konci viet).

Žiaci druhého stupňa dokážu jednotlivé prozodické vlastnosti reči aj definovať, ale napriek tomu ich správne nevyužívajú. Pravdepodobne najčastejšou chybou pri bežných rozhovoroch žiakov je tempo rozprávania – rýchle tempo. Pri zrýhlenom tempe rozprávania dochádza k nesprávnej artikulácii, až nezrozumiteľnému prejavu. V rámci diskusie odznali návrhy na využitie medzipredmetových javov, v spolupráci s inými kolegami zvýšiť kvalitnejší prejav žiakov, napr. pri ústnych odpovediach z rôznych predmetov. Podľa vyučujúcich slovenského jazyka a literatúry je dôležité nielen na hodinách slovenského jazyka alebo literatúry dbať na správnu komunikáciu žiakov – na primerané a vhodné používanie prozodických vlastností reči, a to najmä tempa reči a melódie vety. Okrem toho sa ešte členky klubu zhodli na tom, v našom regióne sa nesprávne používa slovný prízvuk. Preto je veľmi dôležité na hodinách slovenského jazyka a literatúry žiakov dôsledne upozorňovať na správne používanie tohto prízvuku, pretože žiaci sa s nesprávnym používaním prízvuku stretávajú mimo školy (a potom ho aj oni používajú, najmä v bežnom prejave, nesprávne).

Z diskusie na túto tému vyplynulo, že pri používaní prozodických vlastností reči v umeleckom texte je potrebné rozvíjať vo vybraných ročníkoch intenzívne všetky prozodické vlastnosti. A túto problematiku plynulo prepojiť so správnym používaním interpunkčných znamienok.

Všetky členky sa zhodli aj v tom, že na hodinách čítania a literatúry pri prednese umeleckého textu pracujú so žiakmi, ktorí majú pekný a plynulý čitateľský prejav. Preto sa s týmito žiakmi pri nácviku prednesu umeleckého textu pracuje ľahšie. Títo žiaci spravidla využívajú prozodické vlastnosti reči správne a stačí menšia korekcia ich prejavu, aby sa v ňom neobjavovali chyby. A pri žiakoch, ktorí nemajú prirodzený talent na prednes sa osvedčilo, aby reprodukovali čítaný text a snažili sa pri tom o plynulý prejav. Pravidelným upozorňovaním na chyby a novým reprodukovaním textu sa dajú zvýšiť kompetencie žiakov aj v tejto oblasti.

V rámci stretnutí na tému významovej roviny dospeli členky klubu k tomu, že rozširovanie slovnej zásoby nepatrí len na hodiny slovenského jazyka a literatúry, ale ide o komplexné pôsobenie všetkých predmetov a činností detí v škole, ale aj mimo nej.

Pre žiakov štvrtého ročníka je základným spôsobom tvorenia nových slov odvodzovanie. Žiaci už používajú aktívne pády podstatných aj prídavných mien, takže odvodzovanie pomocou prípon žiakom nerobí problém. Pri tvorení nových slov robia ale žiaci chyby v pravopise, to znamená, že tejto problematike je potrebné venovať viac času na upevnenie učiva. Takisto sa žiaci venujú na hodinách aj tvoreniu nových slov pomocou predpôn, pri ktorom nie je až taký vysoký výskyt pravopisných chýb ako pri skloňovaní.

Žiaci ôsmeho ročníka dokážu dokonca definovať jednotlivé spôsoby tvorenia slov, ale v praxi nie sú bezchybní. Vyučujúce druhého stupňa potvrdili, že množstvo pravopisných chýb sa objavuje pri písaní slovotvorných prípon. Ďalším problematickým spôsobom obohacovania slovnej zásoby je skracovanie slov, pretože žiaci používajú nesprávne skratky, značky, iniciálové skratky. Súvisí to určite aj s používaním nesprávnych skratiek a skratkových slov v bežnej komunikácii žiakov – hlavne cez mobilné aplikácie, kde si uľahčujú a zrýchľujú komunikáciu medzi sebou. Pri spájaní slov do združených pomenovaní dochádza často k zámene so zloženými slovami. Je potrebné pravidelne upevňovať združené pomenovania a upozorňovať ich nato, že ich pravidelne používajú aj na iných predmetoch a dokonca aj v bežnom živote. Na hodinách literatúry sa žiaci pravidelne stretávajú s prenášaním významu, ktorý tiež nevedia dostatočne presne definovať. Pri tomto poznatku sa opätovne členky klubu zhodli na tom, že to súvisí s nižšou mierou sčítanosti dnešnej generácie. Túto situáciu sa snažia na hodinách slovenského jazyka a literatúry zlepšovať rôznymi úlohami a zadaniami na podporu a rozvoj fantázie žiakov.

V úvode ďalšieho stretnutia, ktoré bolo venované lexikálnej rovine, si členky klubu vymenili informácie týkajúce sa používania slovníkov a iných jazykových príručiek na prvom aj druhom stupni základnej školy. Vo štvrtom ročníku sa už žiaci zoznamujú so základnými jazykovými príručkami, najviac s Pravidlami slovenského jazyka a s Malým synonymickým slovníkom, v závere školského roka dokážu aj samostatne pracovať s týmito slovníkmi. Vo vyšších ročníkoch nerobí žiakom práca so slovníkmi žiadny problém.

Členky klubu vyzdvihli dôležitosť práce so slovníkmi na hodinách slovenského jazyka, hlavne v súvislosti so samostatnou prácou žiakov. Samostatné učenie žiakov patrí medzi kľúčové kompetencie, na ktoré sa majú pripraviť už na základnej škole. Samostatné učenie, ktoré je súčasťou aktívneho učenia, je nevyhnutné pre kvalitné a trvalé osvojenie si

vedomostí. Veľký význam má aj pre celoživotné vzdelávanie. Pri nácviku samostatnej práce treba začať s úlohami na opakovanie a precvičenie učiva. Žiaci by mali vedieť, čo je ich úlohou, ktorú majú splniť počas samostatnej práce. Po zadaní samostatnej práce už netreba dávať doplňujúce pokyny. Ideálne je, keď si žiaci môžu vybrať z viacerých spôsobov, ako budú pracovať. To ich viac motivuje.

Okrem toho je v dnešnej dobe možné v plnej miere aj na hodinách slovenského jazyka využívať informačné technológie. Vo vybraných ročníkoch je možné pri upevňovaní učiva využiť učebňu informatiky a zadať žiakom úlohy zamerané na vyhľadávanie informácií pomocou informačných technológií. V ôsmom ročníku môžu žiaci aj priamo v triede pomocou vlastných mobilných telefónov pracovať na zadaných úlohách.

Pri práci so slovníkmi sa členky klubu zhodli na používaní rovnakých internetových príručiek. Keďže doteraz používali rôzne internetové stránky, vymenili si skúsenosti a názory na jednotlivé internetové stránky. Priamo na stretnutí mali možnosť vyskúšať si prácu so stránkou slovníky.juls.savba.sk. Na tejto stránke je možné pracovať so všetkými slovníkmi, ktoré žiaci poznajú aj z papierovej podoby, podľa potreby a ročníka je možné vybrať si konkrétny slovník a pracovať v ňom s vybraným heslom. Aj takouto formou je možné zvyšovať kompetencie žiakov vo vybraných ročníkoch v lexikálnej rovine.

Na významovú rovinu a v súvislosti s ňou i tému obohacovania slovnej zásoby bolo zamerané jedno zo stretnutí klubu, konkrétne sa na ňom členky venovali metódam rozširovania slovnej zásoby. Obohacovanie slovnej zásoby súvisí s rozvíjaním predstavy o spájateľnosti, o gramatickej aj sémantickej spájateľnosti. A postupne so zvyšujúcim sa ročníkom základnej školy aj s rozvíjaním schopnosti rozlišovať spisovné tvary od nekodifikovaných.

Členky klubu si vymenili názory a poznatky získané zo svojej praxe. Pri obohacovaní slovnej zásoby je dôležité spresňovanie lexikálneho významu slov, poznávaním nových slov, vysvetľovaním významových vzťahov medzi slovami. Vítanou metódou je aj poznávanie slovotvorných hniezd (slovotvorných čeľadí). Veľmi vhodné je aj používanie ustálených slovných spojení. Medzi ďalšie postrehy sa dostal fakt, že pri obohacovaní slovnej zásoby je určite vyhovujúce pracovať so súvislým textom, nie s izolovanými vetami. V nadväznosti na predchádzajúce stretnutia týkajúce sa inovatívnych metód na rozširovanie slovnej zásoby odznel názor, aby sa žiakom nepredkladali hotové definície. Práve naopak, je potrebné vyvolávať v žiakoch pocit, že poznatok objavili sami. V súvislosti s tým sa členky zhodli na tom, že pri vyvodzovaní nového poznatku je primerané vychádzať z obsahovo zaujímavého

textu. Takisto je vhodné vo vybraných ročníkoch striedať ústne a písomné časti vyučovacej hodiny. Ďalšou adekvátnou metódou je pojmové mapovanie, ktoré sa osvedčilo a určite sa bude využívať na hodinách vo vybraných ročníkoch naďalej. Rovnako primeraný je aj výber slov so zreteľom na ich štylistickú platnosť v konkrétnych štylistických situáciách. A nepochybne ešte tieto metódy vhodne dopĺňa práca so slovníkmi, v klasickej alebo elektronickej podobe.

Na záver výmeny skúseností používania rôznych metód na hodinách slovenského jazyka a literatúry sa členky jednohlasne stotožnili v názore, že používaním a striedaním viacerých vhodných metód dochádza ku komplexnému obohacovaniu slovnej zásoby žiakov vo vybraných ročníkoch základnej školy. A opätovne sa zhodli aj v tom, že k obohacovaniu slovnej zásoby nepochybne treba využiť aj medzipredmetové vzťahy a aj takouto formou zvyšovať kompetencie žiakov pri rozširovaní slovnej zásoby.

V úvode stretnutia zameraného na morfológickú rovinu jazyka sa najskôr členky klubu venovali základnej funkcii vyučovania slovenského jazyka na základnej škole. Jednoznačne sa zhodli v tom, že hodiny slovenského jazyka majú naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíjať vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti a to na úrovni ústnej i písomnej. Slovenský jazyk ako vyučovací jazyk má primárne a nezastupiteľné miesto vo vyučovacích predmetoch, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ďalších vyučovacích predmetov. Slovenčina je štátnym jazykom na území SR. Ovládanie štátneho jazyka na dobrej úrovni zabezpečuje žiakom možnosť nielen dobre zvládnuť školské vzdelávanie, ale i úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

Vyučujúce slovenského jazyka a literatúry podotkli, že úroveň výsledkov vyučovania slovenčiny v praktickom živote nie je uspokojivá, ba ovládanie jazyka nie je na patričnej úrovni. Mali na mysli hlavne používanie spisovnej formy jazyka v úradoch, v televízii, v rozhlase, iných médiách a kultúrnych ustanovizniach. Ale jednohlasne sa zhodli, že aj napriek tomu, je možné zvyšovať kompetencie žiakov pri osvojovaní si spisovného materinského jazyka. Jednou z možných ciest je najmä o používanie moderných digitálnych technológií v živote mladej generácie, ktorá ich používa hlavne vo voľnom čase a pri komunikácii s priateľmi. Žiaci si do školského prostredia prinášajú množstvo podnetov a očakávajú, že aj v škole budú techniku používať pri vyučovacom procese. Využívanie inovatívnych metód a moderných technológií výrazne posúva výučbu dopredu a vytvára motivujúce prostredie pre prácu učiteľov a žiakov.

Všetky členky sa kladne vyjadrili k využívaniu prezentácií. Vizuálny obsah snímky

podnecuje trvalejšie zapamätanie si učiva. Už na 1. stupni základnej školy je vhodné zaradiť do vyučovacieho procesu výučbové prezentácie, ktoré majú jasne stanovený cieľ. Prezentácie sa osvedčili aj pri osvojovaní si nového učiva, a aj pri upevňovaní učiva.

Jednotlivé členky potvrdili, že túto metódu využívajú pri nadobúdaní a upevňovaní poznatkov o podstatných menách vo vybraných ročníkoch. Vo štvrtom ročníku bola uvedená ako osvedčená metóda pri učive o podstatných menách – najmä určovanie rodov – interaktívna tabuľa. Pri interaktívnej tabuli sa naplno uplatňuje zásada názornosti, vďaka ktorej dochádza k trvalejšej fixácii daného gramatického javu alebo konkrétneho slova.

V ôsmom ročníku bol zase uvedený slovný hlavolam – ošesmerovka alebo doplnovačka ako metóda vhodná najmä pri upevňovaní učiva o podstatných menách. Vyučujúce na hodinách slovenského jazyka naplno využívajú prácu s internetovou stránkou slovenčina.vselico.com. Na tejto stránke je možné nájsť úlohy alebo pravopisné cvičenia vhodné pre jednotlivé ročníky s možnosťou kontroly vypracovaných úloh. Žiakom vyhovuje forma vypracovávania úloh, pretože nejde o klasické cvičenia na papieri.

Počas školského roka prebehlo celoslovenské testovanie žiakov deviateho ročníka a v súvislosti s tým sa zasadnutie klubu podrobnejšie venovalo tomuto testovaniu. Najprv bola predstavená spoločnosť NÚCEM ako štátna rozpočtová organizácia s právnou subjektivitou, ktorá bola zriadená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Vznikla 1. septembra 2008 ako súčasť zmien vo vzdelávacom systéme, ktoré zaviedol nový školský zákon na Slovensku.

Keďže jednou zo základných úloh NÚCEM-u je aj externé testovanie žiakov 5. a 9. ročníka základných škôl SR, bolo témou jedného zo stretnutí práve testovanie žiakov 9. ročníka.

Na stretnutí klubu bol priblížený prítomným obsah Výsledkovej listiny školy. Počet testovaných žiakov bol 61. Maximálny počet bodov, ktoré sa dali získať v teste zo slovenského jazyka a literatúry bol 30 bodov. Priemerný počet bodov školy získaných v teste sa dostal na 20,1. Pre porovnanie bol uvedený aj priemerný počet bodov v SR, ktorý bol 18,7. Ďalej bola uvedená priemerná úspešnosť školy 66,9%. Národný priemer – priemerná úspešnosť v SR sa dostal tento školský rok na 66,3%. Záver výsledkov uzavrel rozdiel priemernej úspešnosti školy oproti národnému priemeru, ktorý bol 4,6%.

V ďalšom bode stretnutia získali prítomné informáciu o percentuálnej úspešnosti jednotlivých tried deviateho ročníka: 9. A – 71%

9. B – 68%

9. C – 62%.

V každej z deviatych tried sa príprave na celoslovenské testovanie venovala iná vyučujúca, takže sa v rámci diskusie mohli k výsledkom vyjadriť. Vyučujúca v 9.A triede vyjadrila spokojnosť s prípravou triedy počas celého obdobia, vyzdvihla snaživosť aj slabších žiakov, ich úsilie dosiahnuť čo najlepší výsledok. Zároveň ale nezabudla spomenúť sklamanie, že ani jeden zo žiakov nedosiahol pri testovaní 100%, aj keď podľa nej na to mali viacerí predpoklady.

Vyučujúca 9.B triedy tiež pozitívne hodnotila prípravu žiakov, pochválila aj ich pravidelnú domácu prípravu a aktívnu účasť na vyučovacích hodinách zameraných na prípravu na testovanie.

Najmenej pozitívneho hodnotenia k príprave žiakov vyjadrila vyučujúca 9.C triedy vyučujúca slovenského jazyka a literatúry v 9. C triede. Žiaci pristupovali od začiatku školského roka k príprave na testovanie dosť ľahostajne, ich práca na hodinách sa dala ohodnotiť ako povrchná a v podobnom duchu sa niesla aj ich domáca príprava. K tomu sa ešte pridala vysoká absencia niektorých žiakov počas školského roka, čo sa tiež istou mierou podpísalo pod výsledok testovania.

V závere stretnutia sa všetky vyučujúce zhodli v tom, že aj v budúcnosti je potrebné venovať sa riešeniu vysokého počtu testov na vyučovacích hodinách aj doma. Testy je potrebné so žiakmi opraviť, vyhodnotiť a úlohám, ktoré sa ukazujú ako problematické, venovať zvýšenú pozornosť a viac času na upevnenie. S prípravou na testovanie je vhodné začať už na začiatku školského roka, priebežne monitorovať problémové úlohy, odstraňovať opakované chyby a upevňovať potrebné javy, aby sa pri pravidelnom celoslovenskom testovaní zvyšovala percentuálna úspešnosť jednotlivcov, tried a aj školy.

Po zhodnotení celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka pokračovali členky klubu na ďalšom stretnutí v téme z morfolologickej roviny. V úvode stretnutia sa prítomné vyjadrili k problematike prídavných mien, vymenili si skúsenosti zo svojich vyučovacích hodín. Hlavne poznatky získané pri výučbe a upevňovaní učiva o prídavných menách. Jednoznačne sa zhodli v názore, že pri vyučovaní morfolologickej roviny slovenského jazyka je potrebné motivovať žiakov a zvýšiť ich záujem o definíciu prídavných mien a ich funkciu v texte. V nadväznosti na predchádzajúce stretnutie týkajúce sa rozboru testovania odznel aj názor, že prídavné mená, resp. ich pravopis patrí medzi problémové úlohy. Žiaci často ovládajú teóriu – skloňovacie vzory prídavných mien – ale v praxi ich správne nepoužívajú, a preto sa pri overovaní pravopisu objavujú časté chyby práve pri tomto slovnom druhu.

Vyučujúce sa venovali možnostiam, ako zlepšiť pozornosť a fixáciu žiakov pri upevňovaní učiva o prídavných menách. Vyučujúca 1. stupňa sa v pozitívnom duchu vyjadrila k používaniu interaktívnej tabule. Vyzdvihla vysoký stupeň atraktivity, ktorý poskytuje žiakom, ako aj rýchlu spätnú väzbu. Okrem toho spomenula aj v praxi osvedčené používanie pracovných listov vytvorených priamo k interaktívnym cvičeniam – vhodné pri opakovaní tematického celku o prídavných menách.

Na 2. stupni je takisto vítané pracovať s didaktickou technikou, čo potvrdili aj vyučujúce 2. stupňa. Vymenili si svoje pozitívne skúsenosti s využívaním prezentácií pri vyučovaní a opakovaní učiva o prídavných menách. S prezentáciami je možné pracovať aj v skupinách, táto forma prospieva aj socializácii vyučovania, zároveň vytvára aj podnetné prostredie na rozvoj vzájomnej komunikácie.

Na 2. stupni využívajú na hodinách slovenského jazyka vyučujúce v plnej miere internetovú stránku slovincina.vselico.com. Pri upevňovaní učiva o prídavných menách je tam možnosť využiť rôzne druhy úloh a cvičení. Výhodou tejto stránky je nepochybne aj možnosť kontroly priamo po vypracovaní úlohy. Všetky vyučujúce sa zhodli, že je veľmi dôležitá aj spätná väzba a táto stránka poskytuje aj vysvetlenie v prípade správnej či nesprávnej odpovede. V diskusii odznel aj názor, že pri precvičovaní pravopisu (a ten je pri prídavných menách pre žiakov dosť náročný) majú žiaci radšej interaktívne doplnovačky ako klasické „papierové“.

Všetky členky klubu sa zhodli v tom, že didaktická technika jednoznačne umožňuje priblížiť žiakom učivo – a pre učiteľa poskytuje možnosť sprostredkovať žiakom učivo rýchlejšie, niekedy aj ľahšie.

Výbornou pomôckou pri upevňovaní učiva o prídavných menách je kombinácia prezentácie s pracovnými listami, ktorých využitie potvrdili vyučujúce vo vybraných ročníkoch. Vyjadrili sa pozitívne k práci žiakov s pracovnými listami a potom s porovnaním si správnych odpovedí v prezentácii.

Na záverečnom zasadnutí klubu v druhom polroku šk. roka 2018/2019 si prítomné členky vymenili skúsenosti z vyučovania zámen vo vybraných ročníkoch základnej školy. Jednoznačne sa zhodli v tom, že táto téma spôsobuje žiakom dosť veľké problémy, hlavne vo vyšších ročníkoch základnej školy, pretože žiaci si mýlia jednotlivé druhy zámen.

Vyučujúca 1. stupňa priblížila bližšie problematiku zámen vo 4. ročníku základnej školy. Uviedla, že v tomto ročníku žiaci iba začínajú s definíciou zámen a ich delením (na osobné a privlastňovacie). Aj po pravopisnej stránke žiaci nerobia vysoký počet chýb pri písaní

zámen.

Na to nadviazali vyučujúce 2. stupňa, ktoré sa zhodli v tom, že k zhoršeniu vnímania zámen ako slovného druhu dochádza až na 2. stupni základnej školy, pretože postupne pribúdajú aj ďalšie druhy zámen. Takže je potrebné žiakov naučiť, aby pochopili funkciu jednotlivých zámen v texte. A okrem toho je ešte potrebné aplikovať aj pravopisné pravidlá uplatňujúce sa pri písaní zámen.

V súvislosti s tým sa členky klubu mohli vyjadriť v spojitosti s didaktickou technikou a pomôckami, ktoré motivujú žiakov k procesu učenia. Podľa nich dokážu zvýšiť pozornosť žiakov na vyučovaní, spestriť vyučovaciu hodinu a tiež zmeniť prístup žiaka k danému predmetu. Z diskusie vyplynulo, že je potrebné vo vyučovaní uplatňovať didaktickú techniku a pomôcky, ktoré vedú k zvyšovaniu efektívnosti a úrovne vyučovania.

Na základe svojich skúseností a aj na základe diskusie z predchádzajúcich stretnutí sa členky klubu zhodli v názore, že vo 4. ročníku je aj pri tejto téme vhodná práca s interaktívnou tabuľou. Žiakom 8. ročníka pri téme zámen pomáhajú prezentácie. Podľa výberu učiteľa môžu tieto pomôcky obsahovať rôzne formáty (tabuľku, text, animácie, obrázky, video ai). Ďalej sa zhodli v tom, že interaktívne a didaktické pomôcky upútavajú pozornosť žiakov, prinášajú zmenu vo vyučovacom procese. Nepochybne napomáhajú koncentrácii pojmov a sú ľahšie zapamätateľné. No a nezabudli zdôrazniť ani to, že sú aj prejavom učiteľovho záujmu spestriť a zefektívniť vyučovací proces.

V priebehu celého polroka sa v závere stretnutí členky klubu venovali kontrole a analýze pracovných listov a prezentácií, ktoré tvoria súčasť metodického materiálu pre vybrané ročníky zapojené do projektu. Podrobne sa venovali jednotlivým úlohám, pracovali na odstránení nedostatkov, ktoré sa objavili v pracovných listoch alebo prezentáciách, aby sa pred žiakov dostali tieto materiály bez chýb.

Každé stretnutie klubu okrem toho končilo odporúčaniami, ktoré by v budúcnosti mali zabezpečiť lepšie výsledky žiakov pri nadobúdaní a upevňovaní vedomostí zo slovenského jazyka a literatúry.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Každé stretnutie obsahovalo porovnávanie skúseností vyučujúcich a zároveň odporúčania pre prax vo vybraných ročníkoch – ako zlepšiť úroveň a výsledky žiakov. Členky klubu sa počas školského roka podrobne venovali analýze pravopisnej úrovne vo vybraných ročníkoch, rozanalyzovali frekvenciu a druh pravopisných chýb. . Okrem neustáleho precvičovania spomínaných javov na hodinách slovenského jazyka a literatúry je určite potrebné využiť aj medzipredmetové vzťahy a spoločne s kolegami iných predmetov dbať na správne používanie pravopisných pravidiel a aj interpunkčných znamienok v akomkoľvek texte.

Venovali sa aj ústnemu prejavu žiakov a dôkladne zhodnotili využitie prozodických vlastností reči žiakov v bežnej komunikácii a aj v umeleckom prednese. Opätovne tu odznali návrhy na úzku spoluprácu s kolegami iných predmetov, na využitie medzipredmetových vzťahov, pretože plynulá a zrozumiteľná komunikácia je základ dorozumievania sa medzi ľuďmi. Je dôležité nedovoliť deťom v bežnej komunikácii, aby rozprávali rýchlo, aby nerozlišovali, či ide o opytovaciu alebo oznamovaciu vetu, aby nesprávne dávali prízvuk (teda, aby „nezaťahovali“).

Pri umeleckom prednese je zrejmé, že nie všetky deti majú prirodzený talent na bezchybný prednes alebo recitáciu. Ale pri čítaní umeleckého textu na hodinách čítania a literatúry vo vybraných ročníkoch je potrebné zvyšovať úroveň čítania umeleckého textu, a tým zvýšiť výsledky žiakov pri používaní prozodických vlastností reči.

Počas pravidelných stretnutí členky klubu nevynechali ani slovnú zásobu a analyzovali inovatívne metódy na jej rozširovanie, keďže v dnešnej dobe moderných technológií aj samotní žiaci očakávajú ich aktívne využitie vo vyučovacom procese. Výsledkom stretnutia s touto tematikou bol záver - podľa možností využívať na hodinách slovenského jazyka a literatúry aktivizujúce metódy – najmä skupinovú prácu alebo prácu vo dvojiciach pri fixácii a upevňovaní učiva. Vďaka tomu sa darí zapájať aj prospechovo slabších žiakov, ktorí tak dokážu zlepšiť svoje výsledky vzdelávania. Okrem toho boli aj zhrnuté postrehy jednotlivých členiek pri upevňovaní učiva prácou so slovníkmi a využívaním informačných technológií na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Pri práci so slovníkmi sa členky klubu zhodli na používaní rovnakých internetových príručiek. Keďže doteraz používali rôzne internetové stránky, vymenili si skúsenosti a názory na jednotlivé internetové stránky. Najlepšiu odozvu medzi vyučujúcimi mala internetová stránka - slovníky.juls.savba.sk. Na

tejto stránke je možné pracovať so všetkými slovníkmi, ktoré žiaci poznajú aj z papierovej podoby, podľa potreby a ročníka je možné vybrať si konkrétny slovník a pracovať v ňom s vybraným heslom. Tiež je to možnosť ako zvýšiť kompetencie žiakov vo vybraných ročníkoch v lexikálnej rovine a zároveň zatriktívniť túto problematiku.

Na základe výsledkov celoslovenského testovania žiakov deviateho ročníka - v porovnaní s celoslovenským výsledkom, aj v porovnaní medzi jednotlivými triedami deviateho ročníka našej školy dospeli vyučujúce slovenského jazyka a literatúry k záveru, že veľmi dôležité nepodceňovať prípravu na testovanie od začiatku školského roka. Je potrebné venovať sa rôznym typom cvičných testov, zvýšenú pozornosť venovať problémovým úlohám, ku ktorým je nutné sa opakovane vracieť, aby sa nejasnosti neprehľbovali, práve naopak, aby sa odstraňovali. Všetky členky klubu sa zhodli, že takouto formou je možné v budúcnosti zlepšovať výsledky testovania jednotlivcov a aj triedy, resp. školy.

Niekoľko strenutí klubu slovenského jazyka a literatúry bolo venovaných morfolologickej rovine jazyka. Vyučujúce zhodnotili bežnú prax skloňovania podstatných mien. Venovali sa aktívnemu využitiu interaktívnych a didaktických pomôcok pri nadobúdaní a upevňovaní poznatkov o podstatných menách. V podobnom duchu sa niesli aj ďalšie stretnutia, ktoré sa zamerali na využitie interaktívnych a didaktických pomôcok pri nadobúdaní a upevňovaní poznatkov o prídavných menách a zámenách vo vybraných ročníkoch. Keďže problematika prídavných mien a hlavne ich pravopisu patrí medzi tie témy slovenského jazyka, s ktorými majú žiaci problémy pri osvojovaní a fixácii, vyučujúce sa zhodli na aktívnom využívaní didaktickej techniky s cieľom zatriktívniť dané učivo, ale zároveň názornejšou formou dosiahnuť kvalitnejší výklad a fixáciu učiva vo vybraných ročníkoch.

V podobnom duchu aj odznali názory na náročnosť jednotlivých gramatických a pravopisných javov v súvislosti s vyučovaním slovenského jazyka vo vybraných ročníkoch základnej školy. Práve preto je potrebné vkladať do vyučovacieho procesu pomôcky, ktoré žiakom umožnia ľahšie pochopiť aj náročnejšie učivo – učivo o zámenách, ich funkcii vo vete a pravopisných pravidlách. A zároveň vďaka týmto pomôckam dokážu žiaci aplikovať získané vedomosti v praxi.

Na základe strenutí a výmeny skúseností jednotlivých členov klubu možno zlepšovanie výsledkov slovenského jazyka a literatúry určite podmieniť používaním didaktických a interaktívnych pomôcok. Témy v slovenskom jazyku, s ktorými majú žiaci problémy pri osvojovaní, možno zatriktívniť využívaním didaktickej techniky. Názornejšou formou je

možné dosiahnuť kvalitnejší výklad a zároveň aj fixáciu vo vybraných ročníkoch.

Zlepšovaniu výsledkov a kompetencií žiakov pri používaní materinského jazyka nepochybne pomôže aj metodický materiál a pracovné listy, ktoré budú aktívne využívané vo vybraných ročníkoch.

V rámci prípravy na celoslovenské testovanie žiakov je dôležité venovať sa príprave už od začiatku školského roka. Je nutné venovať sa rôznym typom cvičných testov, zvýšenú pozornosť venovať problémovým úlohám, ku ktorým je nevyhnutné sa opakovane vracieť, aby sa nejasnosti postupne odstraňovali. A aby sa zvyšovala percentuálna úspešnosť jednotlivcov, triednych kolektívov a v neposlednom rade aj úspešnosť školy.

11. Vypracovala (meno, priezvisko)	Mgr. Jana Gičová
12. Dátum	01.07.2019
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	RNDr. Miriam Melišová-Čugová
15. Dátum	02.07.2019
16. Podpis	